

SZCZEGÓŁOWE KRYTERIA OCENIANIA Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY III

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dostateczną oraz:

1. Słucha i sporządza notatki, dostrzegając logikę w wypowiedziach innych osób, krytycznie wypowiada się na temat wysłuchanego przemówienia, odwołując się do jego struktury i treści,
2. Podejmuje próby interpretacji głosowej czytanego lub wygłaszanego z pamięci utworu poetyckiego i prozatorskiego,
3. Określa funkcję środków stylistycznych w tekście,
4. Rozumie funkcję szyku przestawnego w tekście,
5. Dostrzega w tekście ironię,
6. Definiuje cechy liryki bezpośredniej i pośredniej,
7. Rozpoznaje w tekście cechy epiki współczesnej, historycznej i fantastycznej,
8. Odnajduje potrzebne informacje w słownikach, posługuje się bibliografią,
9. Wyróżnia w tekście cechy charakterystyczne komiksu, wskazuje przykłady mieszania gatunków,
10. Podaje odpowiednio dobrane argumenty popierające prezentowane stanowisko, formułuje podsumowanie wyników dyskusji, redaguje charakterystykę porównawczą, opisuje dzieło sztuki i podejmuje próbę jego interpretacji, stosuje w opowiadaniu elementy charakterystyki pośredniej, redaguje rozprawkę na podany temat, pisze recenzję, nagrywa wywiad z osobą rzeczywistą według wcześniej przygotowanego planu, _ wzbogaca list, kartkę z dziennika, pamiętnika opisem przeżyć i charakterystyką,
11. Umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie fonetyki (omawia cechy wymowy charakterystyczne dla danego regionu),
12. Słowotwórstwa i słownictwa (tworzy i zapisuje skróty wchodzące w skład nazw własnych, dostosowuje formę czasownika do skrótownicy w wypowiedzeniu, rozróżnia związki frazeologiczne stałe, luźne i łączliwe, rozumie ich funkcję w tekście),
13. Fleksji (porównuje wypowiedzenie w stronie czynnej z wypowiedzeniem w stronie biernej, wyszukuje poprawne formy odmiany wyrazów w słowniku poprawnej polszczyzny),
14. Składni (omawia budowę wypowiedzeń wielokrotnie złożonych, stosuje się do zasad interpunkcji w wypowiedzeniu złożonym, przekształca tekst w celu uniknięcia powtórzeń składniowych),
15. Języka jako tworu społecznego (wyjaśnia przyczyny zaniku gwar, świadomie stosuje wyrazy o ograniczonym zasięgu w redagowanych tekstach, rozróżnia archaizmy oraz określa funkcję archaizacji w tekstach literackich).

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę dobrą oraz:

1. Aktywnie słucha wypowiedzi innych osób w różnych sytuacjach komunikacyjnych, a w szczególności podczas dyskusji; analizuje ich kompozycję, treść, poprawność stylistyczną i językową, ocenia wysłuchane przemówienie według samodzielnie opracowanych kryteriów,
2. Interpretuje głosowo czytane i wygłaszane z pamięci teksty poetyckie lub prozatorskie,
3. Analizuje utwór na poziomie przenośnym i symbolicznym, w interpretacji uwzględnia konteksty, np. biograficzny, historyczny, kulturowy, tłumaczy aluzję literacką,
4. Posługuje się terminami: *liryka pośrednia* i *bezpośrednia*, porównuje cechy epiki współczesnej, historycznej i fantastycznej,
5. Wyszukuje potrzebne informacje w katalogu bibliotecznym, posługuje się słownikami, leksykonami i encyklopediami specjalistycznymi, np. *Słownikiem kultury antycznej*, *Słownikiem terminów literackich* oraz słownikiem języka polskiego,
6. Analizuje niejednorodność dzieła literackiego i wyjaśnia absurdalności świata przedstawionego w grotescie,
7. Posługuje się odpowiednio dobranymi figurami retorycznymi podczas wygłaszania przemówienia, wprowadza cytaty do przemówienia,
8. Interpretuje treści symboliczne i metaforyczne dzieła sztuki,
9. W rozprawkach podejmujących tematy związane z historią, filozofią i sztuką wprowadza cytaty z tekstów filozoficznych i łacińskie sentencje na poparcie prezentowanego stanowiska,
10. Pisze sprawozdanie, np. z życia klasy, szkoły, rodziny, sporządza przypisy do tekstów, parafrazuje utwory znanych twórców. stylizuje język listu na język dawnych epok,
11. Sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie fonetyki,
12. Słowotwórstwa i słownictwa (stosuje w tekście skróty i skrótowce, wzbogaca wypowiedź związkami frazeologicznymi różnego pochodzenia, posługuje się eufemizmami),
13. Fleksji (stosuje w tekście wypowiedzenia w stronie czynnej i biernej w zależności od intencji nadawcy, dokonuje autokorekty w zakresie poprawności w stosowaniu form odmiany wyrazów),
14. Składni (posługuje się w tekście wypowiedzeniem złożonym, imiesłowowym równoważnikiem zdania, analizuje i omawia budowę wypowiedzenia złożonego, przekształca je w celu uniknięcia błędów składniowych, bezbłędnie stosuje zasady interpunkcji wypowiedzeń złożonych),
15. Języka jako tworu społecznego (wyjaśnia specyfikę języka na tle innych kodów, analizuje różne funkcje języka na wybranych przykładach, określa funkcję dialektyzacji, tworzy teksty stylizowane na gwarę uczniowską, stylizuje tekst na archaiczny).

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który spełnia wymagania kryterialne na ocenę bardzo dobrą, a ponadto przejawia umiejętności w zakresie przykładowo podanych zagadnień:

1. Samodzielnie analizuje i interpretuje słuchany tekst pod względem celu wypowiedzi, środków perswazji oraz zabiegów artystycznych, ocenia wysłuchany tekst pod względem merytorycznym i poprawnościowym; stosuje kryteria oceny odpowiednio dobrane do celu wypowiedzi i intencji nadawcy,
2. Czyta, samodzielnie analizuje i interpretuje różne teksty literackie i inne teksty kultury, uwzględniając ich cechy gatunkowe, znaczenie metaforyczne i symboliczne, konteksty interpretacyjne oraz intencję nadawcy wypowiedzi, porównuje i klasyfikuje informacje wyszukane w różnych źródłach,
3. Recenzuje przeczytane utwory literackie, rzeczowo i logicznie uzasadnia swoje zdanie,
4. Świadomie uczestniczy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, posługując się wieloma środkami wyrazu, wykazuje się oryginalnością oraz artyzmem interpretacji głosowej wygłaszanego z pamięci tekstu prozatorskiego lub poetyckiego,
5. Krytycznie i rzeczowo ocenia wypowiedzi własne i innych osób, przejawia szczególną dbałość o kulturę słowa,
Ssprawnie redaguje teksty, zachowując cechy gatunkowe i stylistyczne różnych typów wypowiedzi oraz dbając o poprawność zapisu, bezbłądność językową i stylistyczną, redaguje teksty krytyczne na temat utworów literackich i innych tekstów kultury,
6. Podejmuje próby własnej twórczości literackiej,
7. Świadomie stosuje wiedzę w zakresie treści przewidzianych programem nauczania fonetyki, słowotwórstwa, fleksji, składni, wiedzy o języku jako tworze społecznym,
8. Samodzielnie poszerza wiedzę językową, badając różne źródła informacji.